

УДК 621.868.27

Волков Г.П.¹, Тарабан Л.О.²

¹ канд. техн. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. М-315 ЗНТУ

ПАРК МЕЛІОРАТИВНИХ МАШИН В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Забезпечення меліоративних заходів технічними засобами завжди вважалося пріоритетом інтенсивного і якісного розвитку меліорації. Особливе значення цьому надавали в нашій країні в середині 60-х років, коли меліорація земель була частиною аграрної політики, і почався перехід від облаштування окремих масивів сільгоспугіддя до комплексної меліорації цілих регіонів. Створювалися і широко впроваджувалися у водогосподарське будівництво нові технологічні процеси і комплекси меліоративних машин, тим самим підвищуючи складову комплексної механізації і індустріалізації

робіт, усуваючи важку ручну працю, підвищуючи її продуктивність і знижуючи вартість робіт. Значне зростання об'ємів меліоративного і водогосподарського будівництва стало можливим не лише завдяки розширенню парку, але і зростанню номенклатури меліоративних машин. Зростання потреби сільського господарства змусило зайнятися забезпеченням штучного зрошування полів, організацією підйому води насосними станціями, облаштуванням дренажу, промиванням ґрунтів та іншими агроеліоративними заходами.

Проте, за останні роки в процесі реформування сільського господарства, будівництво нових меліоративних систем практично, припинене. Не ведуться також і роботи по реконструкції і відновленню раніше побудованих систем. Меліоративний стан більш ніж 70 % меліорованих земель різко погіршався із-за підйому ґрунтових вод і засолення в зоні зрошування, а в зоні осушення із-за вторинного заболочування осушуваних земель із-за їх заростання чагарниками і бур'яном. В результаті порушення функціональних можливостей меліоративних систем, рівень їх технічного стану різко впав. Ситуація, що багато в чому склалася, обумовлена розвалом підгалузі меліоративного машинобудування, моральним і фізичним старінням меліоративної техніки, що була в експлуатації, і відсутністю цілеспрямованого і стабільного фінансування програми меліоративного машинобудування. Усе це, поряд з неможливістю закуповувати техніку закордонного виробництва, обумовлює крайню необхідність перегляду відношення до розвитку меліоративного машинобудування в нашій країні. Не викликає сумніву необхідність розробки масштабної програми відновлення виробництва меліоративної техніки, передусім для експлуатації меліоративних систем, культурнотехнічних робіт і робіт пов'язаних з поліпшенням меліоративного стану земель. В цьому питанні велике значення має пошук шляхів для створення і відновлення парку найнеобхідніших машин. Швидше за все, слід зупинитися на універсальних машинах з великим спектром змінного робочого обладнання. Це скоротить витрати на створення нехай не надто продуктивної, але порівняно дешевої техніки. Ці роботи можливо організувати на місцях, на базі невеликих ремонтних майстерень районних центрів. В першу чергу це устаткування для відтворення занедбаних меліоративних споруд, насосних станцій і приведення їх в робочий стан. Конкретніше, це канавоочишувачі, мульчери, причеи до тракторів для щелювання і кротовання, плуги-розпушувачі, плуги для безвідвальної обробки ґрунту, важкі дискові борони та інш. Окрім цього рекомендується налагодити виробництво дренаукладачів для зони осушення, і зрошувальні установки, провести комунікації електро і водопостачання.

В подальшому треба закладати базу відновлення і створення на сучасному рівні найбільш актуальних конструкторських машин і техніки, які

матимуть попит на найближчі 5...7 років. І в перспективі – це розробка і створення сучасної високопродуктивної меліоративної техніки, що при скороченні парку машин здатна підняти продуктивність земель до кращих показників. На цьому етапі впровадження меліоративної техніки необхідно керуватися не тільки високою продуктивністю їх робіт, але і якісними показниками:

1. Дотримання екологічно безпечного функціонування системи ґрунт - вода - рослина
2. Підтримка режиму зрошування - зволожувального, непромивного і періодично промивного типів.
3. Додержання зрошувальної норми посівів спираючись на показники коефіцієнта зволоження K_u . Для степової зони при $K_u = 0,44...0,77$, зрошувальна норма збільшується на 10 %, для сухостепної зони при $K_u = 0,33...0,44$ на 10...15 %.
4. Підтримка рівня ґрунтових вод на глибині не менше 3 м від поверхні ґрунту або наявність штучного дренажу.
5. Своєчасне очищення і утилізація дренажно-скидних вод зрошувальних систем.
6. Забезпечення режиму аргарномінерального харчування добривами, особливо у верхній частині корінневого шару ґрунту.

На закінчення слід зазначити, що чим швидше аграрна політика в державі повернеться до комплексної меліорації з метою зупинити деградацію орних земель, чим швидше почне впроваджуватися меліоративна техніка в технології сільського господарства, тим ефективніше проявлятимуться переваги аграрного потенціалу нашої країни.